

Dr. Gebhardt Antal Károly
jogász, biológus, egyetemi magántanár, az MTA doktora
(1887 – 1972)
„A bogaras bíró”

Dr. Gebhardt Antal

1887. április 9-én született Pécsen. Édesapja Gebhardt Ferenc takarékpénztári tisztviselő, édesanyja Taizs Antónia.

Elemi iskolai tanulmányait 1893-ban kezdte meg a pécsi Belvárosi elemi fiúiskolában, amelynek négy osztálya elvégzése után 1897-től a Ciszterci rend Nagy Lajos katolikus gimnáziumában folytatta tanulmányait. Érettségi vizsgát 1915-ben tett.

Elmondása szerint kettő dolgot szeretett nagyon a természetet és a művészetet. Ez megnyilvánul a gimnázium iskolai értesítőjében is, ahol az érettségi utáni továbbtanulásnál a választott tudományszaknak a művészetet jelölte meg. Nagyszerűen hegedült, és kiváló versmondó volt. Álmát sajnos nem tudta megvalósítani, mivel öten voltak testvérek, így arról szó sem lehetett, hogy más városba menjen tanulni, mert azt nem tudta volna a család fizetni. Pécsnek pedig nem volt más főiskolája csak a Jogakadémia. Ezért aztán jogásznak kellett tovább tanulnia. A Jogakadémia elvégzése után jogtudori oklevelét Kolozsváron szerezte meg 1910. október 29-én, politikai oklevelét ugyanott 1911. július 27-én nyerte el, a Ferenc József Tudomány Egyetem Jog- és Államtudományi Karán.

1911. február 3-án díjtalan joggyakornokká nevezték ki a pécsi királyi ítélőtáblához. 1914. február 7-én nevezték ki bírósági jegyzővé.

1914. márciusában eljegyezte, majd június 6-án Pécsen feleségül vette dr. Bahula József kórházi főorvos leányát, Erzsébetet.

1914-ben mint bíróság jegyzőt áthelyezik a pécsi királyi járásbírósághoz. 1915. október 18-án Budapesten sikerrel tette le az egységes bírói és ügyvédi vizsgát a vizsgabizottság előtt.

1919. június 27-én nevezték ki Dombóvárra járásbíróvá. Hamar elismerésre és tiszteletre tesz szert a községben. 1920-ban a Dombóvári választókerület biztosává nevezik ki. 1922-ben részt vett a kultuszminisztert felkereső dombóvári küldöttségben a dombóvári királyi katolikus főgimnázium érdekében.

Ebben az időben már előszeretettel foglalkozott szabadidejében biológiával. Szenvedélyesen gyűjtötte a bogarakat, pókokat, lepkéket. A természet szeretetére és vizsgálatára még Ágh Timót gimnáziumi természetrajz tanára keltette fel az érdeklődését. Ő szeretettette meg vele az állattant annyira, hogy dombóvári bíró korában is az volt a legnagyobb öröme, ha Pécsre mehetett a Mecsek állatvilágát tanulmányozni. 1924-től végzett rendszeres kutató munkát. 1924-től 1930-ig a mecseki kutatásai mellett, kutató-gyűjtő munkát végzett a Déli-Kárpátokban, a Retyezát hegységben. A mecseki barlangokat különösen szerette. Amikor foglalkozni kezdett az abaligeti barlanggal onnan még csak 8 állatfaj volt ismert. A kutatások eredményeként amikor 1934-ben megírta „Az abaligeti barlang élővilága” című tanulmányát, abban már 184 fajt tudott kimutatni.

2.

Rendszeresen megajándékozta a dombóvári iskolákat gyűjteményei darabjaival, bogarakkal, lepkékkel stb.

Bölcsészdoktori oklevelét biológia-öslénytan és állatföldrajz tárgykörből, summa cum laude, a pécsi Erzsébet Tudomány Egyetem Bölcsész- és Nyelv- és Történettudományi Karán 1929. április 24-én szerezte meg.

A pécsi Erzsébet Egyetem Bölcsészkarán 1933 júniusában állatföldrajzból egyetemi magántanári képesítést nyert, amelyet a Vallás- és Közoktatásügyi miniszter 1933. július 21-én megerősített. Az egyetemen rendszeresen előadásokat tartott „Állatföldrajz” és „A mérgező és kórokozó állatok” tárgykörből.

Az 1930-as években kutatott és gyűjtött felső-ausztria alpesi tájain, az isztriai Rovignóban, Splitben, a Capella- és a Velebit-hegységben. Az 1940-es évek elején a Triglav gleccser tavainak élővilágát kutatta, majd állami kiküldetésben az erdélyi Gyilkostó, a Hargita és Bálványosvár környékének állatvilágát tanulmányozta. Mindezek mellett ismeretterjesztő előadásokat tartott (a rádióban is), szemináriumokat vezetett és írta a tudományos cikkeit a Természettudományos Közlönybe, a Tolnai Világlapjába (A természet műhelytitkai című sorozatot), a Búvárba és a Képes Vasárnapba.

1935-ben a kormányzó a járásbírói elnöki címet adományozta dr. Gebhardt Antalnak. 1939. július 8-án a dombóvári járásbírói elnökévé nevezik ki. Közel harminc éves dombóvári tartózkodása alatt élénk szerepet játszott Dombóvár társadalmi életében. Munkájával és a társadalmi életben játszott szerepével kivívta a község lakóinak nagyrabecsülését és tiszteletét.

Pécs város polgármesterének 1948. március 22.-én kelt felkérésére a pécsi természettudományi múzeum állattárának kezelését végezte, mint tiszteletbeli múzeumőr. Ezt a megbízást június 30-án véglegesítették, majd az Országos Múzeumi Központtól megkapta a megbízást a Janus Pannonius Múzeum Természettudományi Osztályának vezetésére.

1948. november 10-én kinevezik a pécsi ítélőtáblához tanácselnökké.

Az ítélőtáblák megszűntekor saját kérésére nyugdíjba vonult, hogy minden idejét a múzeumi szolgálatnak és a természettudományos kutatómunkának szentelhesse. 1968-ig tevékenykedett, mint a Természettudományi Osztály vezetője. Fő kutatási területe Baranya megye volt, de kutatott a Zselic Somogy megyei részén és a Mátrában is. 1956-ban elnyerte a biológiai tudományok kandidátusa, majd 1963-ban a biológiai tudományok doktora fokozatot. 1967. április 4-én élete munkája elismerésül megkapta a Munka Érdemrend arany fokozatát.

1968. június 1-én vonult nyugalomba. Ebben az időben már sokat szenvedett a tüdőasztmája miatt. Szeretett olyan időpontokban gyűjteni, amikor más nem gyűjt. A téli harsányi-hegyi gyűjtőútjai során megfázott, tüdő- és mellhártyagyulladást kapott, amit 40 fokos lázzal lábon hordott ki. Ennek következménye lett a lassan kifejlődő tüdőasztmája.

3.

1972. február 22-én egy újabb asztmaroham érte, és mire az orvos odaért, már nem tudott rajta segíteni. 1972. március 3-án temették el a pécsi központi temetőben.

Élete során érdemei elismerésül tagjai közé választotta:

A Természettudományi társaság, a Magyar Barlangkutató Társaság, a Rovartani Társaság és a Magyar Biológiai Társaság.

Róla elnevezett állatfajok:

Anaphtalmus gebhardti, amelyből három darabot meghatároztak a Nagykőmázsa-völgyi víznyelőbarlangból, majd a Kecse-lyukban is megtalálták.

Niphargus forelligebhergti, az Abaligeti-barlangban élő vakbolharákfaj.

Duvalius gebhardti, azaz Gebhardt-vakfutrinka, egy kizárólag a Bükk hegységben élő rovarfaj, melyet Bokor Elemér nevezett el Gebhardt Antaltól.

Végül álljon itt befejezésül néhány gondolata:

„Nagyon szerettem a barlangokat és a zenét. A barlangok sok százezer esztendő csendjében, mit az élet lüktetése, szabályos időközönként lehullott egy csepp víz, építve a csodálatos cseppkővet. Ez a cseppenés a világ legcsodálatosabb muzsikája. Az emberi tudomány is ilyen cseppekből épül fel, de nem csak a tudomány, az emberi megértés és a jóakarát is. Joghallgató koromban sokszor hegedültem a szintén joghallgató Surányi Miklóssal játékos hangversenyeken. A húrok hangjai elszálltak, s a szívekbe hullva maradtak meg. Az emberekben levő jószándék és jóakarát erősödéséhez így járultam hozzá én is, s talán ennyit az emberiség tudományához is.”

(Forrás: Állattani Közlemények 1984. (pp. 3-5. ADT) és az alábbiakban közölt cikkek)

Dr. Gebhardt Antal 1938-ban.
(Forrás: Wikipédia)

28.	1887. 1887. Aprilis 9. 9.	Ludovicus m.	-	leg.	-	Ehe- matri- mo-na- testimonij Königsberg	Franz Reich- y. Lecler- linges oppinua- rius R. B. J. J. J. Maria Giesch ok u 21.
29.	1887. 1887. Aprilis 9. 12.	Antonius Carolus. m.	-	leg.	-	non.	Franciscus Seb. v. Lecler- hardt intercedit. Hungeny ad causam parvima- na lenet Antonia Fris R. B. 19.
30.	1887. 1887. Aprilis 11. 12.	Apád Franciscus m.	-	leg.	-	pinnog et hoc matri- monio.	Franciscus Alois v. Lecler- hardt, et Cathari- na Tharax R. B. ok. u 25.

Gebhardt Antal születési anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Egyházi anyakönyvek – Pécs)

II. Községi népiskolák.										
Belvárosi fuiskola.										
I. osztály.										
A tanuló	Magaviselet	Szorgalom	Hit- és erkölcstan	Magyar			Számítan	Ének	Testgyakorlat	
				beszéd- és értelemgyakorlat	olvasás	szépirás				
Fesztl Géza	osz	tá	ly	za	tot	nem	ka	pott		
Finta Dénes	d.	k.	2	2	1	3	2	2		2
Fischer Jakab	d.	k.	3	3	3	2	2	2		
Gebhardt Antal	d.	d.	1	2	1	1	1	1		1
20 Graff István	d.	d.	2	2	1	2	1	1		1
Greilinger Imre	d.	d.	1	2	1	1	1	1		1

Gebhardt Antal - elemi iskola I. osztály.

(Forrás: Iskolai értesítők – Községi népiskolák – Pécs 1893. (p. 7. ADT))

A tanév végén érettségi vizsgálatot tett tanulók.

Sorszám	A tanuló neve és vallása	Születésének helye és ideje	Érettségnek foka	Választott tudomány-szaka
	Gábor András	Felsőmindszent, Baranya vm. 1887. ápr. 11.	íól érett	bölcsészeti
	Gebhardt Antal	Pécs, Baranya vm. 1887. ápr. 9.	érett	művészeti
10	Grätzl Gyula, <i>pn.</i> , Hajnal János, <i>pn.</i>	Ludad, Vas vm. 1885. márc. 21. Somogy-szentmiklós, Somogy vm. 1886. okt. 28.	érett	theológiai
			érett	theológiai

Gebhardt Antal - érettségi vizsga.

(Forrás: Iskolai értesítők – Ciszterci rend Nagy Lajos gimnázium, Pécs 1905. (p. 93. ADT))

Az összeállításban szereplő cikkek időrendben, a megjelenés szerint lettek leírva.

Pécsi Napló 1903. május 12. (12. évfolyam 107. szám p. 5. ADT)

. . . . Az önképzőkör egy-egy arannyal jutalmazta a következőket:

Gebhardt Antal VI. osztályos tanulót, mint a legjobb humor szavalót, *Deáky Andor* VIII. osztályos tanulót, mint a legjobb értekezőt,

Igazságügyi Közlöny 1911. február 26. (20. évfolyam 2. szám p. 56. ADT)

. . . a pécsi királyi ítélőtábla elnöke *dr. Gebhardt Antal pécsi lakos ügyvédjelöltet* és *Lunova Jenő* jogszigorló, zombai lakost díjtalan joggyakornokká nevezte ki a vezetése alatt álló királyi ítélőtábla kerületébe.

Dunántúl 1912. május 25. (2. évfolyam 117. szám p. 2. ADT)

Családi ünnep.

Csendesen, zajtalanul, amilyen volt egész élete, ünnepelt a napokban társas életünk egyik szeretetre legméltóbb tagja, *Gebhardt Ferenc* takarékos főpénztáros. „Feri bácsija” a fiatalságnak, jóbarátai meg „Ferkó” néven becézik, s mindnyájan szeretve tisztelik azt a szép, fehér szakállu, fehér lelkű, mindig fiatal kedélyű igazán uri érzésű és gondolkodásu embert ki – legalább szándékosan – soha sem vétett senkinek; mindenkinek mindig csak jót akart és jót is tett; aki követendő példaképe a kötelességtudásnak, megtestesítője a munkaszeretetnek, típusa a puritán becsületességnek, ideálja a nemesen érző jóbarátnak. Elismerés, tisztelet és szeretet szegélyezik életutját, melyet immár negyven év óta örömeiben és szomorúságában hűségesen osztozó jóságos lelkű feleségével *Taizs Antóniával* jár meg, kísérve a jó Isten áldásától. Negyven évvel ezelőtt (máj. 22.) esküdtek egymásnak hűséget a székesegyház *Corpus Christi*-kápolnájában; itt adtak hálát most is a mindenhatónak a hívő lélek megadó bizakodásával a lefolyt idő minden öröméért, minden fájdalmáért. Gyermekeik (*dr. Parragh Antalné*, *dr. Molnár Istvánné*, *Gebhardt Katalin*, *Gebhardt József*, *dr. Gebhardt Antal*) és unokáik jó kívánságokkal rózsával és szegfűvel halmozták el őket; mi meg a családi szentély küszöbére had tegyük le a polgári erények cserfa-ágát. A szeretet virágai mellett had beszélje el ez polgártásainak tiszteletét, jóbarátainak becsülését. Ad multos annos!

Pécsi Napló 1914. március 17. (23. évfolyam 62. szám p. 3. ADT)

A Pécsi Katolikus Kör közgyűlése.

Zichy Gyula gróf, dr. megyéspüspök védnöksége alatt, Apponyi Géza gróf v. b. t. t. elnöklésével vasárnap délután tartotta meg a Pécsi Katolikus Kör ez évi rendes közgyűlését. . . . A tisztikar a következőképpen alakult: Apponyi Géza gróf elnök, Walter Antal egyházi alelnök, Kelemen Mihály dr. világi alelnök, Bahula József dr. igazgató, Csigó János ügyész, Párkányi Norbert titkár, *Gebhardt Antal dr. II. titkár*, Báter János igazgató helyettes,

Pécsi Napló 1914. március 20. (23. évfolyam 65. szám p. 4. ADT)

Eljegyzés.

Gebhardt Antal dr. pécsi kir. törvényszéki jegyző, a zenekedvelők egyesületének buzgó titkára, aki filozófiai irodalmi munkásságával irodalmi téren is értékes erő, lapunk olvasóinak is kedves ismerőse, eljegyezte Bahula József dr. kórházi és munkáspénztári főorvosnak a pécsi hangversenyeremből művészi zongorajátéka révén a nagyközönség előtt is ismert leányát, Bözsikét.

Pécsi Újság 1914. június 07. (8. évfolyam 128. szám p. 3. ADT)

Házasságot kötöttek: . . . Balázs Mihály pos. táv. szolga és Szabó Anna – *dr. Gebhardt Antal kir. törvényszéki jegyző és Bahula Erzsébet – Müller Gusztáv kovácssegéd és Haui Terézia . . .*

Igazságügyi Közlöny 1914. december 30. (23. évfolyam 14. szám p. 862. ADT)

. . . áthelyezte a pécsi kir. törvényszéktől: Gadó Antal törvényszéki bírót, *dr. Gebhardt Antal jegyzőt, Zádor József és Ludvig Antal telekkönyvvezetőket, Bándy Dezső és Jankovics Gyula irodatiszteket, valamint Ország Aladár írnokot a pécsi királyi járásbírósághoz.*

Pécsi Napló 1915. október 20. (24. évfolyam 239. szám p. 4. ADT)

Egységes bírói és ügyvédi vizsga.

Gebhardt Antal dr., jog és állam tudor, bírósági jegyző folyó hó 18-án a budapesti egységes bíró és ügyvéd vizsgáló bizottság előtt sikerrel tette le az egységes bírói és ügyvédi vizsgát.

Igazságügyi Közlöny 1919. február 28. (28. évfolyam 2. szám p. 153. ADT)

. . . kinevezés törvényszéki bírakká, járásbírákká, illetve államügyésszé:

dr. Gebhardt Antal, a pécsi ítélőtáblánál alkalmazott bírósági jegyzőt a dombóvári, Gedeon Jenő somorjai járásbírói jegyzőt a nagymartoni, dr. Rozgoni Vendel szentgotthárdi ügyvédet a rimaszombati, dr. Kiczko Lajos besztercei törvényszéki jegyzőt a besztercei járásbírósághoz, . . .

Dr. Gebhardt Antal járásbíró.

(Forrás: Búvár 1937. 07. 01. (3. évf. 7. sz. p. 2. ADT))

Belügyi Közlöny 1920. január 11. (2. szám p. 105. ADT)

**Dombóvári választókerület: Választási biztos: *Dr. Gebhardt Antal dombóvári járásbíró.*
Helyettes választási biztos: Vitkovics Sándor bonyhádi járásbíró.**

Dombóvári Hírlap 1922. december 03. (6. évfolyam 54. szám p. 2. ADT)

Küldöttség keresi fel a kultuszminisztert december 1-én a dombóvári kir. kath. főgimnázium érdekében. A dombóvári küldöttség fogadását dr. Éri Márton alispán eszközölte ki. Az impozáns küldöttségben képviselteti magát Dombóvár egész társadalma, rang- és osztálykülönbség nélkül. A küldöttség tagjai a következők: Dőry Hugó nagybérlő, Kenézy László főszolgabíró, Illés Gyula főjegyző, *dr. Gebhardt Antal járásbíró*, Bedő Simon főfelügyelő, Karkecz Lajos felügyelő, Mayer Béla ellenőr, Offenmüller Zsigmond szt. tanácsos, a r. kat. hitközség egyházi elnöke,

Igazságügyi Közlöny 1923. június 30. (32. évfolyam 6. szám p. 292. ADT)

Fiatalkorúak bíráinak kijelölése.

8.

A m. kir. igazságügyminiszter *dr. Gebhardt Antal kir. járásbíró*t a dombóvári kir. járásbíróshoz, mint a fiataikorúak bíróságához további három év tartamára a fiataikorúak bírójául jelölte ki.

Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy gimnázium, Dombóvár 1923. (p. 11. ADT)

. . . . Nagy hálára kötelezte az intézetet *dr. Gebhardt Antal helybeli kir. vezető járásbíró*, amidőn két doboz értékes és meghatározott rovargyűjteményét az intézetnek adományozta.

A Magyar Természettudományi Múzeum évkönyve, 1926. (p. 40 ADT)

Új duvalites Magyarországból. Írta Bokor Elemér.

Közel két év óta van birtokomban egy a tudományra nézve új barlangi vak bogár, melyet a borsodi Bükkhegységben *dr. Gebhardt Antal* társaságában eszközölt tudományos célú gyűjtőkirándulás alkalmával fedeztünk fel. Ismételt kutatásaim során azon fáradoztam, hogy az új fajból a leíráshoz szükséges anyagot összegyűjtsem és az állat létviszonyaival megismerkedjem. Munkálkodásaimnak szerény eredményét az alábbiakban közlöm, egyben *az új fajt kedves kutatótársam tiszteletére nevezem el. . . .*

Iskolai értesítők – Koedukációs Magán Polg. Fiú- és Leányiskola Dombóvár 1926. (p. 9. ADT)

Az iskola támogatása.

A múlt tanév végén tartott szülői értekezlet, amelyen Kenézy László főszolgabíró, *dr. Gebhardt Antal kir. járásbíró*, Takács József dombóvári, Hollós Andor újdombóvári községi főjegyző is részt vett, elhatározta, hogy az iskola további munkájának biztosítására kérelmezi a községek útján az iskolának állami kezelésbe való vételét. . . .

Állattani Közlemények 1928. (p. 89. ADT)

290-ik ülés. 1928. március 2-án.

Elnök Dr. Zimmermann Ágoston.

1. *Dr. Gebhardt Antal* „A bogarak színéről” címen tartott előadásában ismerteti a valóságos vagy pigment- és az optikai vagy struktur színek közötti különbséget és azoknak keletkezésére vonatkozó elméleteket, kifejtve a kérdéssel kapcsolatosan saját fölfogását is. A bogarakon észlelhető rajzokra vonatkozólag, érintve a kérdésnek filogenetikai szempontból való fontosságát, megemlékezik az e tekintetben végzett kísérletek eredményéről.

Hivatalos Közlöny 1930. január 01. (38. évfolyam 1. szám p. 6. ADT)

IV. M. kir. Erzsébet-tudományegyetem.

Bölcsészet-, nyelv- és történettudományi kar:

Summa cum laude: Lám Frigyes, Várkonyi Nándor, dr. Gebhardt Antal.

Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy gimnázium Dombóvár 1930. (p. 19. ADT)

. . . Ajándék útján: Fiatal krokodil álkapcsa, Cseppkőképződmények, Gatyás ölyv, Exotikus lepkék (Valamennyi dr. Gebhardt Antal, vezető kir. járásbíró ajándéka) Összesen: 5 darab 28 pengő értékben.

Napi Hírek 1931. április 27. (11. kiadás 10 óra 30 perc ADT)

Dombóvár, április 27. Dr. Gebhardt Antal, a dombóvári járásbírószék vezetője, most számolt be az abaligeti barlangban végzett élettani kutatásainak eredményéről a pécsi Erzsébet-egyetem tudományos egyesületének természettudományi szakosztályában. Kutatásai során a barlangban kétszáz állatfajtát talált, melyek közül hazánkban hat faj kizárólag az abaligeti barlangban fordul elő.

Pécsi Napló 1931. november 19. (40. évfolyam 262. szám p. 6. ADT)

A Retyezáti havasok élővilága.

Az Erzsébet Egyetem Tudományos Egyesületének természettudományi szakosztálya e hó 16-án tartotta rendes ülését, melyen Gebhardt Antal dr. járásbírószéki elnök tartott előadást. Gorka Sándor dr. egyetemi tanár, a szakosztály elnökének üdvözlő és megnyitó szavainak elhangzása után az előadó „A Retyezáti havasok életvilága” címen tartotta meg előadását. Gebhardt előadásában azoknak a vizsgálatainak összefoglaló eredményeit ismertette, melyeket a Retyezát havasain végzett 1973 és 2382 m. közötti tengerszintmagasságban. Előadásának első, vagy természetleíró részében a szárazföldi és vízi termőhelyek ökológiai viszonyait ismertette. A szárazföldi létfeltételeket tárgyaló fejezetben a talajviszonyok sajátosságait, a légköri nedvességet, a párolgást és a szárazföldi szervezetek élelemforrásait ismertette. A vízi termőhelyek között a tengerszem mélységét, fenékállományának összetételét, a víz átlátszóságát, a tengerszem különböző szintjeinek, a tófenéknek hőmérsékleti viszonyait és a tengerszem állatvilágának élelemforrásait vizsgálta. Előadásának második felében az alpesi régiót benépesítő szárazföldi és a tó vizében élő szervezeteket ismertette. A havasi szinttájzat lakó állatfajok száma a Retyezátban meghaladja a háromezretet, amelyek közül több hazánk faunájában, sőt a tudományban teljesen új. Az előadónak hallgatói a Retyezát szebbnél-szebb részleteiben gyönyörködhetek, melyeket az előadó vetített képeken mutatott be. Az előadónak a

szakosztály elnöke mondott hálás köszönetet úgy a hallgatóság, mint a szakosztály nevében, kiemelve úgy ezen, mint egyéb vizsgálatainak eredményeit. A szakosztály elnöke ezután a nagyszámú és előkelő közönségnek köszönte meg szíves megjelenésüket és érdeklődésüket.

Napi Hírek 1933. január 30. (6. kiadás 10 óra 10 perc ADT)

Dombóvár, január 30. *Dr. Gebhardt Antal dombóvári járásbírót, a világhírű biológust, akinek két értekezését a francia és svéd tudományos társaság is kiadta, a francia tudományos társaság marokkói csoportja levelezőtagjává választotta.*

Pécsi Napló 1933. május 31. (42. évfolyam 122. szám p. 4. ADT)

Magántanári próbaelőadás.

Gebhardt Antal dr. dombóvári királyi járásbírósi elnök csütörtökön, június 1-én 12 órakor tartja „A Mecsekhegység forrásainak élővilága” címen egyetemünk bölcsészeti karán magántanári próbaelőadását a központi egyetem V. számú tantermében.

Pécsi Napló 1933. június 11. (42. évfolyam 131. szám p. 6. ADT)

A pécsi egyetem új magántanára.

Megírtuk, hogy *dr. Gebhardt Antal dr. a dombóvári járásbírósi elnöke magántanári próbaelőadást tartott Pécsen, melynek alapján a m. kir. Erzsébet Tudományegyetem bölcsész kara f. hó 1-én Gebhardt Antal dr-t „Állatföldrajz” című tárgykörből egyetemi magántanárrá habilitálta. Az avatási ünnepen jelen volt: Hodinka Antal, az egyetem rektora, Kastner Jenő bölcsészkar dékán, a bölcsészkar tantestülete teljes számban, jogi és orvoskari professzorok, Jobst Béla a királyi ítélőtábla elnöke és a törvényszék számos bírója. Kastner Jenő dr. bölcsészkar dékán üdvözlő beszédében kiemelte annak jelentőségét, hogy ez alkalommal olyan buvart jutalmaz a bölcsészkar a legnagyobb egyetemi kitüntetéssel és szólít az egyetemi oktatás terére, aki mint bíró, egyébként más életpályán működik. Ezt az eredményt csak kitartó, fanatikus lelkesedéssel lehet elérni s arra kérte az új magántanárt, hogy tárgyköre iránti rajongó szeretetét igyekezzék tanítványai lelkébe is átültetni. Értesülésünk szerint Gebhardt Antal dr. előadását a pécsi egyetemen már most szeptember havában megkezd.*

Erzsébet Egyetem Tanácsulási Jegyzőkönyvei 1933. június 28. (pp. 18-19. ADT)

Tisztelettel jelentem, hogy a bölcsészettudományi kar a folyó évi június hó 1-én általa habilitált *dr. Gebhardt Antal* erre a cselekményre vonatkozó iratait a maga összeségében azzal a kérelemmel terjesztette be, hogy azokat méltóztassék jóváhagyás végett a nagym. vall.- és közokt. miniszter urhoz tovább terjeszteni.

Tekintetes Egyetemi Tanács! Az összes iratokat átvizsgálva, arról győződtem meg, hogy a bölcsészettudományi kar szigorúan a „magántanári képesítő szabályzat” rendelkezései szerint járt el.

A kar a képesítő szabályzat 22. §-a alapján *dr. Gebhardt Antalt* a szóbeli értekezlet elengedésével, „kiadott munkái alapján” képesítette, hogy pedig ezt méltán megtehetette arról *Gebhardt Antalnak* munkái egytől egyig tanuságot tesznek, mert ezek a szaktudósok által, a mint erről magam is meggyőződtem, mind elismerésben részesültek.

Tekintetes Tanács! Tisztelettel javaslom tehát méltóztassék ezen körülmény hangsúlyozásával az iratokat jóváhagyás végett a nagym. vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz pártolólág tovább-terjeszteni.

Eszmecsere után az Egyetemi Tanács, - miután megállapította, hogy a bölcsészettudományi karnak 1933. évi május hó 17.-én tartott IX. rendes ülésében hozott az a határozata mellyel a folyamodót a magántanári képesítő szabályzat 22. §-a adta jogánál fogva a szóbeli értekezlet elengedésével bocsátotta próbaelőadásra és képesítette magántanárrá *dr. Gebhardt Antalnak* kiterjedt irodalmi munkásságával igazolt tudományos felkészültségére figyelemmel történt, - az előadói javaslatot egyhangulag elfogadja és a tárgy iratokat a képesítő szabályzat 17. §-a alapján a magántanári képesítés megerősítése végett a m. kir. vallás- és közoktatási miniszter urhoz felterjeszti.

AZ ABALIGETI ÉS A MÁNFAI BARLANG ÁLLAT- VILÁGÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÁSA.¹

Irta *dr. Gebhardt Antal*.

(Forrás: Állattani Közlemények 1933. (1-2. füzet pp. 36-44. ADT)

Igazságügyi Közlöny 1935. június 30. (44. évfolyam 6. szám p. 111. ADT)

Címadományozás.

Magyarország kormányzója a magyar királyi igazságügyminiszter előterjesztésére
dr. Gebhardt Antalnak a királyi ítélőbírák és királyi ügyészek részére megállapított II. fizetési csoport jellegével felruházott dombóvári járásbírósági elnöki címet adományozni méltóztatott.

Iskolai értesítők – Koedukációs Magán Polg. Fiú- és Leányiskola Dombóvár 1937. (p. 4. ADT)

. . . Ez az értekezlet foglalt először határozott állást az iskola államosításának terve mellett és Kenézy László főszolgabíró indítványára elhatározta, hogy az ügy támogatására felkéri dr. Thuránszky László főispánt és dr. Rajniss Ferencet a kerület képviselőjét. Így is történt.

Thuránszky László főispán széles látókörére, mély szociálpolitikai bölcsességére vall, hogy nyomban felmérte, milyen nagyszabású feladata lehet a járás székhelyén működő állami polgári iskolának nemcsak kulturális, hanem szociális szempontból is. Ezért a kérést teljesen magáévá tette és az ő hathatós közbenjárására fogadta 1937. január 27-én Hóman Bálint, az akkori kultuszminiszter, az iskola államosítását kérő küldöttséget. A főispán úrral az élen részt vettek a küldöttségben: *dr. Gebhardt Antal egyetemi magántanár, járásbírósi elnök*, *dr. Rajnis Ferenc*, *Merényi János* máv. fűtőházfőnök, *Dombóvár és Újdombóvár községek főjegyzői* s az iskola fenntartója.

Az iskola fennmaradásnak az egész járásra kiható nagy jelentőségét a kultuszminiszter előtt *dr. Gebhardt Antal* ismertette. . .

(Forrás: Képes Vasárnap 1938. július 03. (60. évfolyam 27. szám pp. 16-17. ADT) részletek)

Iskolai értesítők – Koedukációs Magán Polg. Fiú- és Leányiskola Dombóvár 1938. (p. 5. ADT)

. . . 1936-ban történtek az első lépések az iskola államosítása érdekében. *Dr. Rajnis Ferenc*, a kerület országgyűlési képviselője, vitéz *dr. Thuránszky László* volt tolnamegyei főispán, *Kenézy László* járási főszolgabíró, *dr. Gebhardt Antal egyetemi magántanár, járásbírósi elnök* nagy jóakarattal egyengették a járás területén egyedüli polgári fiúiskola további fennmaradásának útját s törekvésüket *dr. Balassa Brunó* tankerületi királyi főigazgató úr hathatós támogatásával siker koronázta. . . .

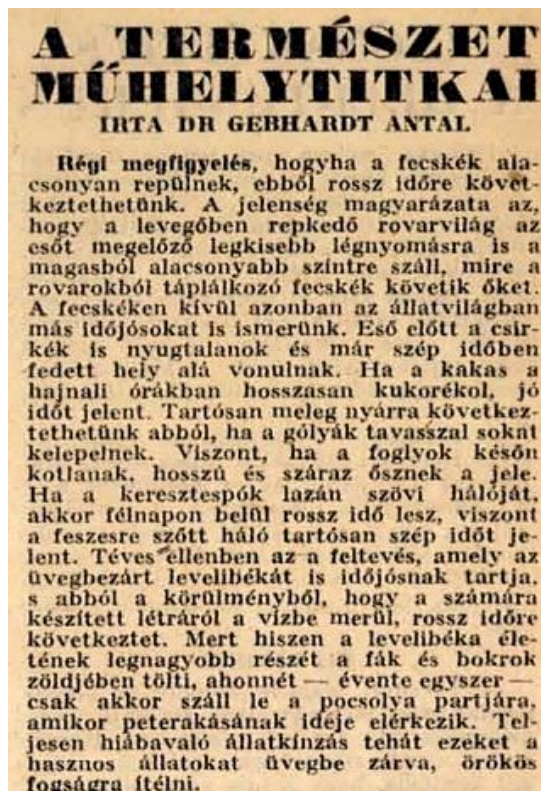
(Forrás: Tolnai Világlapja 1939. április 12. (41. évfolyam 15. szám p. 20. ADT))

Igazságügyi Közlöny 1939. július 31. (48. évfolyam 7. szám p. 184. ADT)

. . . kinevezte járásbíróvá elnökké: . . . dr. Gebhardt Antal járásbíróvá elnöki címmel felruházott királyi járásbíróvá a dombóvári járásbíróvához, . . .

Iskolai értesítők – Városi Polgári Fiúiskola Pécs 1941. (p. 12. ADT)

. . . Dr. Gebhardt Antal egyetemi magántanár, királyi járásbíróvá elnök két szép lepkegyűjteményt ajándékozott az intézetnek.

(Forrás: Tolnai Világlapja 1942. július 22. (44. évfolyam 29. szám p. 16. ADT) részlet)

Dunántúli Napló 1948. június 02. (5. évfolyam 123. szám p. 2. ADT)

Világhíresség lett a mecseki vakrák.

A Rádió egyik legutóbbi tudományos előadásában A Mecsek világhírű nevezetességéről, az abaligeti és mánfai barlangban élő vakrákokról volt szó, amelyek a tudósok megállapítása szerint a jégkorszakig tudják visszavezetni a „családfájukat”. A Mecseknek erről a ritkaságáról nemhogy a nagyközönség, de még a turisták is alig tudnak valamit, kivéve

azokat, akik belekapcsolódtak a rendkívül érdekes barlangkutatásokba. Pedig a mecseki vakráknak már széleskörű szakirodalma van.

Különösen *Gebhardt Antal*, a pécsi egyetem magántanára, a neves biológus, írt számos értekezést és népszerűsítő cikket a mecseki barlangi fauna ritka becsű állatáról.

Gebhardt megállapítása szerint a vakrák, mint a földtörténet ősi állatvilágának késő leszármazottja, a jégkorszak után a földfelület nyílt térségeiről a földalatti üregekbe, barlangokba húzódott vissza, ahol valósággal élő kövültként maradt fenn. A vakrákrok alkalmazkodtak a barlangi élethez, így a szemek és látószervek elcsökevényesedtek, a tapintó és szaglószervek pedig erősen kifejlődtek.

A világon még sehol másutt fel nem fedezett állatkák a fejlődésben visszamaradtak, így testhosszuk legtöbbször az egy centimétert sem haladja meg, legtöbbjük 7-9 milliméter. Így csak mikroszkóp alatt lehet megállapítani, hogy a kutató őseredetű szervezettel áll szemben. A legfeltűnőbb jellegzetességük az, hogy testük tejfehér. . . .

A vakrákoknak nem csak egyetlen faja él a Mecsekben. Magában az abaligeti barlangban három, a mánfai Kőlyukban pedig két változatát találták meg a tudós kutatók, köztük *Gebhardt Antal*, aki a Hidegkút, Büdöskút, Viganvár, Hetvehely, Kis Paplika, Márivári és Szingödörvölgy, valamint Püspökszentlászló közelében felszínre törő források vizében is talált már vakrákokat. . . .

A Mecsek tehát nem csak a kirándulóknak és a turistáknak szerez gyönyörűséget és felüdülést, hanem a természetbúvárok számára is kimeríthetetlen munkaterületet biztosít. A fiatal szakembereknek – mint *Gebhardt Antal* írja, - nem kell tehát a trópusok dzsungeljei után sóhajtozniuk, hogy tudományos babért arathassanak és új állatfajtákat fedezhessenek fel.

Magyar Közlöny 1948. november 13. (250. szám p. 1. ADT)

Az igazságügyminiszternek a miniszterelnök útján tett előterjesztésére *dr. Gebhardt Antalt*, a dombóvári járásbíróság elnökét a pécsi ítélőtáblához tanácselnökké . . . kinevezem.

Kelt Budapesten, 1948. évi november hó 1. napján.

Szakasits Árpád sk. Dinnyés Lajos sk. (27,808/1948. I. M. E. szám.)

Pécsi Tudományegyetem Orvostudományi Kara 1949. január 21. (ülések p. 7. ADT)

XVII. *dr. Gebhardt Antal* magántanár az élettani és biológiai tanszék mellett előadások hirdetésének engedélyezését kéri.

Az orvostudományi kar hozzájárul *dr. Gebhardt Antal* magántanár kéréséhez, hogy a biológiai tanszék mellett a következő félévben előadást hirdethessen.

Dunántúli Napló 1949. augusztus 30. (6. évfolyam 200. szám p. 4. ADT)

A világon egyedülálló állatokat fedeztek fel a mecseki barlangokban.

Az ötéves tervben 16 millió forint költséggel múzeumpalota épül Pécssett.

A pécsi Természettudományi Múzeum egyik terme igen érdekes anyagot tartalmaz. Az állattani gyűjtemény egyre bővülő anyaga nagyrészenek begyűjtője, gondozója *dr. Gebhardt Antal* ítéltáblai tanácselnök, egyetemi magántanár, aki szabad óráiban, szabadsága alatt szüntelenül a rovarok, ásványok világát böngészi, napokon át bolyong a Mecsek dús faunáját és flóráját kutatva s begyűjtve minden kis élőlényt, ami a tudomány előrehaladását szolgálja.

A fehérhajú, halkhangú tudós vezet be bennünket e csendes, különleges világba, hogy elmagyarázza egy emberélet munkájának célját és eredményeit, melyek éppenúgy az emberiség érdekében történtek, mint sok más kutatás, amelyről alig hall a nagyközönség.

- A szűkebb Dunántúl faunáját, flóráját és ásványtani részét igyekszem begyűjteni és a múzeum termeiben hozzáférhetővé tenni iskolák, magánosok részére és ezzel oktató, összefoglaló képet nyújtani egy, csak mikroszkóppal kileshető világról – kezdi *dr. Gebhardt*. Sajnos e pillanatban az adott lehetőségeink szűkek. A táróink száma kevés és még kisebb térre szorítja a kiállításunk lehetőségeit, a termek rendkívül kis száma. Szerencsére a múzeumok vezetőségétől hírt kaptunk már, hogy az ötéves terv beruházásai között szó van egy új pécsi múzeum építéséről, 16 milliós költséggel. . . .

A Mecsek állatvilága más a hegy déli és más az északi részén. A déli a harsányi hegygel együtt tengerparti és balkán fauna, az északi pedig kelet alpesi. Ez azt bizonyítja, hogy valaha az itteni tengerválasztó nem a mai Dráva vonal, hanem a Mecsek volt. . . .

Polipok, kagylók és gyönyörű lepkegyűjtemény egészíti ki az anyagot, aztán ismert és kevésbé ismert emlősök sora. Ma, amikor a biológia a legfontosabb tudományok egyikévé vált, nem mellékes körülmény, hogy ilyen gazdag gyűjtemény létezik városunkban, amelyből minden ember, minden dolgozó gyarapíthatja műveltségét.

Dunántúli Napló 1951. január 06. (8. évfolyam 4. szám p. 6. ADT)

A Pécsi Természettudományi Múzeumban (Rákóczi út 64.) 7.-én, vasárnap délelőtt 10 órától 12 óráig *dr. Gebhardt Antal*, a múzeum vezetője magyarázattal egybekötött tárlat bemutatót tart. A tárlatokat erre az alkalomra fűtik. A látogatás díjtalan.

Dunántúli Napló 1953. március 19. (10. évfolyam 66. szám p. 3. ADT)

Ismerd meg Baranyát ! A Mecsek barlangjai

Az Ismeretterjesztő Társulat belépődíjas előadásainak 2. előadását *dr. Gebhardt Antal*, a Természettudományi Múzeum osztályvezetője tartotta „A Mecsek barlangjai, különös tekintettel az abaligeti barlangra” címmel. . . .

Népművelési Közlöny 1955. január 14. (5. évfolyam 1. szám p. 2. ADT)

A népművelési miniszter miniszteri dicsérő oklevelet adott a következőknek:

Csics György színjátész (Salgótarjáni Acélárugyár), Gebhardt Antal dr. (Janus Pannonius Múzeum, Pécs), Horváth Géza vezető primás (Népi zenekar, Pécs),

Magyar Tudomány 1956. (63. kötet p. 443. ADT)

Gebhardt Antalt „Malakológiai vizsgálatok a Mecsek-hegységben és a Harsányi hegyen” című disszertációja alapján – az értekezés opponensei: Soós Lajos, a biológiai tudományok doktora, Horváth Andor, a biológiai tudományok kandidátusa – a biológiai tudományok kandidátusává választotta.

Erdőgazdaság és Faipar 1958. január 01. (12. évfolyam 1. szám p. 8. ADT)

A szalamandra eddig ismeretlen változatára bukkant a Pécs körüli mocsaras réteken dr. Gebhardt Antal, a pécsi természettudományi múzeum igazgatója. Mind a Kőszeg környékén található fekete, mind az Alföldön élő foltos szalamandra küllemétől eltér; háta teljesen fekete, a hasa pedig foltos.

**Gebhardt Antal munka közben.
(Forrás: musem.hu)**

Dunántúli Napló 1959. december 20. (16. évfolyam 299. szám p. 7. ADT)

Ti csak álmodjatok szebbnél szebb terveket . . .

A Mecsek szerelmese – Készül a baranyai állatvilág monográfiája.

Csendes, tágas, világos kutatószoba a ragyogóra festett Természettudományi Múzeumban, ez az ősz, művészkülső tudós: *Gebhardt Antal* otthona. És valóban, kicsit művész is ő, naptól, széltől cserzett bőrű idős professzor, akit a tudományos világban mindenki úgy ismer, mint a Mecsek szerelmesét, egyszersmind legszakavatottabb ismerőjét is. Művész, mert művészi szem kell, hogy eligazodjék a kis élőlények világában, a csigákéban és vakoskodó barlanglakók birodalmában, melyet napestig látogat. Szekrényei kívülről vitrinnek látszanak, a valóságban azonban páratlanul értékes gyűjteménye Baranya állatvilágának, s a fiolák mélyén őrzött csigák nem egy fajtája a világon másutt meg sem található. . . .

A természet játékos – mondja *Gebhardt professzor* – de minden titkának megvan a magyarázata. Előfordult, hogy a közeli barlangban talált csigák rokonait sehol másutt nem sikerült fellelni, mint éppen – Japánban. Miért? A feleletet a jégkorszaknál kell keresni. . . .

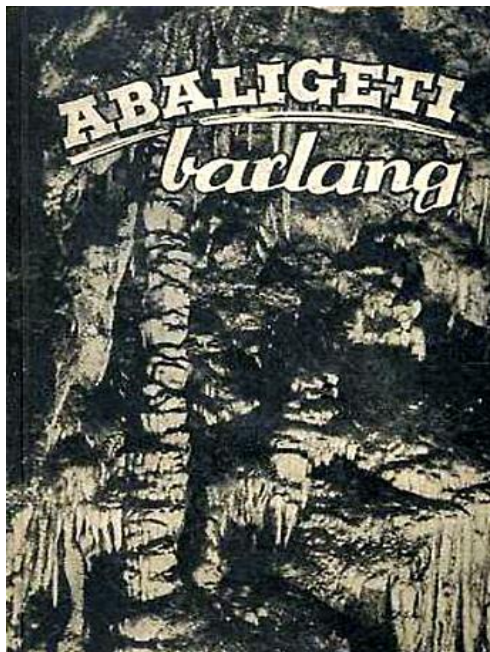
Ezek a kis állatok – mondja az ősz kutató – sokszor ezerszer könnyebben alkalmazkodnak a megváltozott körülményekhez, mint a magasabbrendű lények. Volt, hogy egy hosszú barlang elülső részében, a fényhez közel, mély, fekete szemű rákok tanyáztak, de néhánytíz méterrel beljebb ugyanezek a fajták már satnya szemmel pillogtak a szinte merő sötétségben. A barlang legbelsejében pedig megint csak ugyanezek a fajták teljesen vakok, szemek nélkül élnek. S most jön a poén: ha e szem nélküli rákokat fényesebb környezetű akváriumba helyeztük, hamarosan kifejlődött a szemük. A természet tehát e látszólag védtelen kis élőlények érdekében minden lehetőséget készen tart. Ha kell: még a szempárt is. . . .

Azelőtt felszerelési nehézségekkel és pénzügyi zavarokkal küszködtünk. Mostanában tízezreket érő mikroszkópot és egyéb kutatási kellékeket vásároltunk. Palkó elvtárs egyszer ezt mondta nekem és az ásatásokkal foglalkozó Dombai professzornak: „Ti csak álmodjatok szebbnél szebb terveket, majd a mi gondunk lesz, hogy megvalósítsuk őket.”

Dunántúli Napló 1963. december 04. (20. évfolyam 283. szám p. 2. ADT)

Az Akadémia új doktora: dr. Gebhardt Antal.

Dr. Gebhardt Antal kandidátus, a pécsi Janus Pannonius Múzeum természettudományi osztályának vezetője „A Mecsek hegység környékének és déli síkjának malekofaunisztikai, környezettani és állatföldrajzi vizsgálata.” címmel doktori értekezést nyújtott be a Magyar Tudományos Akadémiához. Az Akadémia minősítő bizottsága az idős pécsi tudóst nyilvános vita keretében megvédett értekezése alapján a biológiai tudományok doktorává nyilvánította.

Dr. Gebhardt Antal könyvének borítója.
(Forrás: bookline.hu)

Dunántúli Napló 1965. február 17. (22. évfolyam 40. szám p. 5. ADT)

Vándorúton a Mecsek élővilága.

Interjú dr. Gebhardt Antallal a természettudományok doktorával.

. . . Vajon a „civilizáció” mekkora változást hoz a Mecsek vidék állat- és növényvilágában? Erről beszélgetünk dr. Gebhardt Antallal, a biológiai tudományok doktorával, aki a Janus Pannonius Múzeum természettudományi osztályát vezeti. . . .

Az aggodalomnak alapja van. Az abaligeti barlangban például rendkívül érdekes élőlények, a vakrások találhatók. Ezek tulajdonképpen a jégkorszakból itt maradt „élő kövületek”. Nem is arról van szó, hogy a barlang fellendült forgalma közvetlenül pusztítaná őket. De bevezették a villanyt és ezzel úgyszólván teljesen elüldözik a denevéreket. A vakrásoknak pedig egyik tápláléka a denevér ürülék, így közvetett úton tulajdonképpen a vakrások számának csökkenését is eredményezi a barlangba bevezetett villany. De nem csak a barlangokban, hanem a felszínen is találkozunk ilyen jelenséggel. Itt elsősorban a középső

Mecsekre, a Misinatető, a Tubes, az Állatkert, a Vidámpark környékére gondolok. Az állati világ életét ugyanis a civilizáció létalapjában csak akkor veszélyezteti, ha megsemmisítik a környezeti feltételeit. Ez pedig a külszíni építkezések útján is lehetséges.

Félelemmel néztünk a Vidámpark építése elé. Az 1958 körül végzett kutatások szerint ugyanis ez a terep a dél- és keletbalkáni növényi és állatvilág legészakibb lelőhelye. Különösen sok Balkánról származó érdekes és ritka csigát találtunk. Azonkívül ez a rész a leghosszabb magyar rovarnak, a 18-20 centiméteres fűrészkes lábú sáskának is a lelőhelye. Emiatt szó van arról, hogy a Misina és a Tubes gerincén lévő sziklás, gyeperes területet védetté nyilvánítják. Az előbb említett érdekes balkáni származású élőlények azonban nem pusztultak el, hanem lehúzódtak a Lámpásvölgy feletti meredek, embertől háborítatlan területre, ahol ugyancsak kedvezőek a terepviszonyok és megfelelő a klíma. Megnyugtató azonban, hogy a Mecsek élővilága ezen túl komolyabb veszélynek talán nincs kitéve, mert nagyobb szabású építkezések megindulása előtt elkérjük a mi véleményünket is.

Dunántúli Napló 1967. április 09. (20. évfolyam 283. szám p. 2. ADT)

Dr. Gebhardt Antal

Húsz évig járásbíró, közben egyetemi magántanár volt, majd a biológiai tudományok doktora lett a ma 80 éves *Gebhardt Antal*, a Munka Érdemrend arany fokozatának tulajdonosa.

Hazánk felszabadulásának ünnepén Népköztársaságunk Elnöki Tanácsa *dr. Gebhardt Antalt a pécsi Janus Pannonius Múzeum Természettudományi Osztályának vezetőjét a Munka Érdemrend arany fokozatával* tüntette ki. Örömmel láttuk a televízió képernyőjén a rugalmas járású „Tóni bácsit”, amint Dobi István kezéből átvette a magas kitüntetést.

Méltóbbat aligha érhetett az elismerés, hiszen egy eredményekben gazdag, hosszú életpályát jutalmaz. *Dr. Gebhardt Antal* ma 80 éves s jóllehet nyugdíjas, mégis aktív, mindennapos, rendszeresen dolgozó munkás tagja a pécsi múzeumnak, a magyar tudományos életnek. Magas kitüntetéséhez, 80. születésnapjához melegen gratulálunk. Pécs város egész közönsége nevében köszöntjük őt, a pécsit, azt, aki városunk természettudományi adottságainak kutatása terén a legtöbbet, a legnagyobbat tette.

Érdekes életpályát futott be. 1887. április 9-én született Pécsen. Itt járt elemi iskolába, itt végezte középiskoláit, sőt jogi-, politikai- és bölcsészeti (természettudományi) tanulmányait is itt folytatta. Minthogy a pécsi jogakadémia nem volt egyetemi rangú intézmény, 1910-ben a kolozsvári egyetemen szerzett jogtudományi, majd a következő évben államtudományi-politikai doktorátust. Bölcsészdoktori oklevelét – biológia, őslénytan és állatföldrajz tárgykörökből – már a pécsi egyetemen szerezte. 1915-ben bírói és ügyvédi oklevelet szerzett. Már ezt megelőzően 1911-ben bírósági joggyakornokká, 1914-ben pedig bírósági jegyzővé nevezték ki. 1919-ben Dombóvárra került járásbírónak. Itt hosszú ideig működött; 20 évvel később, 1939-ben a dombóvári járásbírószék elnökévé nevezték ki. 1948-

ban Pécsre került, szülővárosába, ahol a Felsőbírótság egyik tanácselnöke lett. Egészen a felsőbíróságok megszűntéig működött itt ilyen minőségben, amikor pályát változtatott.

Ez a „pályaváltoztatás” nem volt váratlan és meglepetésszerű. Mint említettük a pécsi egyetemen természettudományi képzésben részesült. Jogi tevékenysége mellett állandóan foglalkozott természettudományi kérdésekkel, kiterjedt önálló kutatásokat folytatott. Eredményeire felfigyeltek s ennek tudható be, hogy a pécsi egyetem 1933-ban állatföldrajzi tárgykörből magántanárrá habilitálta. Ettől kezdődően a pécsi egyetem bölcsészeti karán, egészen annak megszűntéig, rendszeresen tartott előadásokat. Kutatásai főleg az állatföldrajz területére terjedtek ki, kutatásai központjában elsősorban a Mecsek hegység élővilága állott. Felkészültségét jelentős külföldi kutatóutakkal növelte. A Rettyezátnban zoológiai kutatásokat végzett, Felső-Ausztriában az Alpok faunisztikai viszonyait kutatta, a Capella-Velebit hegységben és a Triglav gleccser tavainak környékén hasonló kutatásokat végzett. De járt Isztriában, a Dalmát tengerparton, valamint a Hargitában is. 1940-ben a rovinói tengerbiológiai állomáson állami kiküldetésben folytatott kutatómunkát. 1931-33 között – természetesen azelőtt is és azután is hosszú időn át, mind a mai napig – az abaligeti és mánfai barlangok kutatásával foglalkozott és a Mecsek forrásainak élővilágát tanulmányozta. Kutatásainak eredményeiről számos tanulmányban, cikkben és előadásban számolt be. 1956-ban a Magyar Tudományos Akadémia a biológiai tudományok kandidátusává fogadta, majd pedig 1964-ben a biológiai tudományok doktora lett.

A szerény, de mindenki által ismert és kiváló emberi tulajdonságai miatt szeretett „Tóni bácsit” gazdag szakmai és élettapasztalata miatt sokszor és sokan keresik fel tanácsért, útbaigazításért. Mindig készséggel és szívesen állt a hozzáfordulók rendelkezésére. Sok fiatal kutatót segített pályája kezdetén, adott nekik útravalót. Személyét méltán veszi körül tisztelet és méltán illeti most, 80. születésnapján, elismerés és köszöntés.

(Forrás: Emlék-Kép 2004. Pécs)

Dunántúli Napló 1969. május 08. (26. évfolyam 103. szám p. 6. ADT)

Einsteinre, mások szerint Szentgyörgyre hasonlít. Szerintem viszont maga a nagy Zeus, aki az égbolt kékjéből vette szemét, s akinek azóta is bodor felhőként lobog a haja, ahogy lesurrant a havas, égbenyúló Olimposzról.

Közel egy éve már nem kellene hivatalosan bejárnia a múzeumba, mégis jóformán nem múlik el nap, hogy be ne nézzen, szemével végig ne simogassa a kitömött állatokat, az üveglapok alatt csillogó bogarakat.

De ki is tudná megmondani, hogy mennyi idős? Az istenek nem árulják el korukat. *Gebhardt Antal a biológiai tudományok doktora is csak így válaszol:*

- Hogy hányadik évemet taposom, ezt a legkönnyebb kiszámítani. Több mint hatvan éves állami szolgálatom van. Bátyám a fanyar Babits Mihály költővel érettségizett 1901-ben. Ehhez add hozzá, hogy én voltam az utolsó pécsi felsőbbírási táblai tanácselnök, 1950-től 68 július 1-ig pedig a pécsi múzeum természetrajzi osztályának vezetője. Tehát egészen pontosan ennyi az éveim száma. . . .

Leginkább kutatni szerettem, méghozzá lehetőleg olyan időszakban, amikor más erre nem is gondolt. Télen például a Dömörkapunál egy négyzetméternyi területről elkotortam a havat, a bizony olyan eleven életet találtam ott, hogy nyáron sincs különbség. Mindig szerettem az olyan helyet ahol kevés vizsgálatot végeztek. Ezért voltam kíváncsi a barlangokra is. A mecseki barlangok különösen a kedvenceim lettek, mert a bennük uralkodó sajátos viszonyok, szerény kiterjedésük, zárt egységük miatt kiválóan alkalmasak tüzetesebb tanulmányok végzésére.

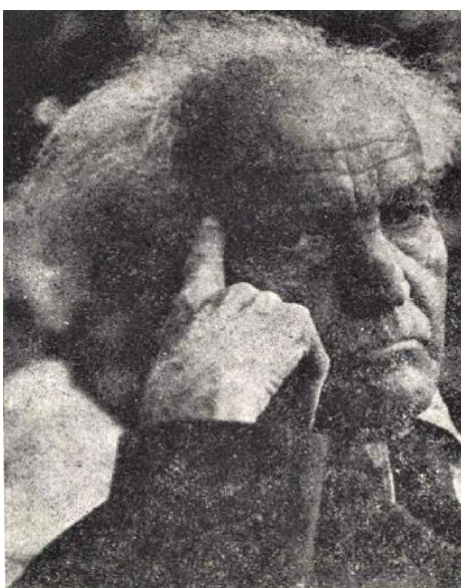
Az emberiség tudománya pedig hasonlatos a cseppkőhöz, hogy az abaligeti barlangból vegyük a példát. Egy stalaktitról átlagban percenként 2 csepp, így évente valamivel több mint egymillió vízcsepp hullik le, s hoz magával parányi meszet. Minden vízcsepp kb. egymilliomod gramm mészkövet rak le, tehát évente egy grammot. Ezer esztendő alatt ez egy kilogramm. Az abaligeti barlangban pedig számtalan olyan cseppkő van, amelynek a súlya jónéhány mázsa lehet, tehát kialakulásához több százezer évre volt szükség. Akkor születtek ezek a cseppkövek, amikor a Dunántúlon még ember sem járt, csak a mamut s a gyapjas orrszarvú csörtetése verte fel a bozótok némaságát. A barlang sok százezer esztendő csendjében pedig, mint az élet lüktetése, szabályos időközönként mindig lehullott egy csepp víz. Ez a cseppenés a világ legcsodálatosabb muzsikája. Mintha az örökkévalóság ketyegése volna. Nos az emberi tudomány is ilyen cseppekből épül. De nem csak a tudomány, az emberi megértés, a jóakarát is.

Magyar Hírlap 1972. február 27. (5. évfolyam 58. szám p. 13. ADT)

Elhunyt dr. Gebhardt Antal.

Pécsett életének 85. évében elhunyt dr. Gebhardt Antal neves természettudós, a pécsi tudományegyetem volt magántanára, a pécsi Janus Pannonius Múzeum nyugalmazott osztályvezetője, aki több mint fél évszázadon át folytatott tudományos munkásságot.

Érdemei elismerésül tagjai közé választotta a Természettudományi Társaság, a Magyar Barlangkutató Társaság, a Rovartani Társaság és a Magyar Biológiai Társaság. 1956-ban elnyerte a biológiai tudományok kandidátusa, 1963-ban, hetvenhat éves korában – pedig a biológiai tudományok doktora fokozatot. Nyolcvanadik születésnapja alkalmából az Elnöki Tanács a Munka Érdemrend arany fokozatával tüntette ki. Mint a pécsi múzeum természettudományi osztályának vezetője főleg Baranya faunisztikai, állatföldrajzi, környezet- és társulástani viszonyait vizsgálta, s egészen a haláláig a baranyai barlangok élővilágával foglalkozott. Temetésére március 4-én kerül sor Pécsen.

Dr. Gebhardt Antal időskori képe.

(Forrás: Állattani Közlemények 1984. (pp. 3-5. ADT))

215.	Pécs	Dr. Gebhardt	Gebhardt	Bakula Erzsébet	Dr. Bakula	Faisz József
1914.		Antal	Ferenca	gyasfa Anna Maria	József	Pécs
junius		Károly	Faisz	o. kat.	Schmidt	Maria-u. 1.
6.		sz. törvényozási	Antonia		Erzsébet	Dr. Schmidt
		o. kat.				Antal
						Pécs
						mozg. u. 21.
		szül. 1887. apr. 9.		szül. 1894. márc. 19.		
		lak. Pécs		lak. Pécs		
		Lörinczy-u. 18/f.		Széchenyi-tér 9.		

Dr. Gebhardt Antal házassági anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Pécs – Házassági anyakönyvek)

23.

**Dr. Gebhardt Antal egyik kedvenc kutatási területe az abaligeti barlang.
(Forrás: ddnp.hu)**

**A róla elnevezett vakbolharák.
(Forrás: nhmus.hu)**

**A Mánfai-kőlyukban felfedezett vakcsiga.
(Forrás: mecsek.gportal.hu)**

Az összeállítás nagyobb részben az Arcanum Digitális Tudománytár (ADT) oldalain fellelhető anyagokból készült.

Hivatkozások a cikkek mellett.

Összeállította: Vati László Dombóvár, 2022. szeptember 10.

Az összeállítás részben vagy egészben szabadon felhasználható az összeállítóra való hivatkozás után.